

Grzegorz OCIECZEK

PRZYCZYNY ROZWOJU PRZESTĘPCZOŚCI W POLSCE Z UWZGLĘDNIENIEM PRZESTĘPCZOŚCI O CHARAKTERZE NARKOTYKOWYM

GENEZA

Gwałtowna ekspansja przestępczości, w tym głównie przestępczości o charakterze kryminalnym z uwzględnieniem przestępczości narkotykowej, sięga lat 90. i jest związana z szeroko rozumianymi przemianami ustrojowymi, w tym głównie z przemianami o charakterze społeczno-polityczno-gospodarczym.

Tego typu przestępczość, cytując za R. Kulmą, „jest dzieckiem nowych możliwości i wyborów, przed jakimi stanęli Polacy w latach 90-tych”¹.

Okres transformacji był swoistym akceleratorem przestępczości (w tym przestępczości o charakterze narkotykowym) na terenie naszego kraju.

Słuszna wydaje się teza, iż zmiany gospodarczo-ustrojowe, które w następstwie doprowadziły do rozwoju demokracji, równocześnie wyzwoliły, a tym samym pobudziły rozwój przestępczości i związane z nim wszelkiego rodzaju patologie społeczne – także, a może przede wszystkim wśród pokolenia młodych Polaków².

¹ R. Kulma, *Statystyczny obraz przestępczości porachunkowej*, (w:) M. Kulicki, W. Pływaczewski, K. Zajdler (red.), *Przestępczość porachunkowa jako przejaw przestępczości zorganizowanej*, Szczytno, 2000, s. 9 i n.

² F. Prusak (red.), *Przestępczość w Polsce w latach 90, konferencja naukowa*, Warszawa, 2002, *passim*.

Dopiero na początku lat 90. XX w. zaczęto publikować pierwsze w kraju oficjalne wystąpienia, w których zwracano uwagę na istotność problemu związanego z zagrożeniami, jakie niesie za sobą rozwijająca się w naszym kraju przestępczość, w tym przestępczość o charakterze narkotykowym. Podkreślano m.in., iż ważnym aspektem było dynamiczne tworzenie się struktur, które określane były mianem struktur mafijnych, zajmujących się popełnianiem przestępstw o charakterze kryminalnym. Były to przestępstwa przynoszące największe korzyści. Wśród nich wyróżniano przede wszystkim handel narkotykami³.

Z badań przeprowadzonych w połowie lat 90. przez B. Hołysta wynika, iż na zadane Polakom pytanie, czego najbardziej się boją, połowa respondentów wymieniła narkomanię, 59% – alkoholizm, a 47% – przestępstwa⁴. E. Pływaczewski, zajmujący się problematyką przestępczości, w tym głównie przestępczości zorganizowanej, wyróżnił siedem głównych czynników stanowiących swoistą podwalinę obecnie istniejącej i dynamicznie dopasowującej się do panujących warunków społeczno-gospodarczo-politycznych przestępczości. Wśród czynników tych na szczególną uwagę zasługują:

- czynniki historyczne, związane z rozwojem przestępczości zorganizowanej na przestrzeni ubiegłych lat, a polegające na specyficznej profesjonalizacji przestępczości,
- czynniki społeczne w postaci powstania nowych wartości i celów życiowych ludności, demoralizacja świadomości społecznej oraz upadek ideałów,
- czynniki ekonomiczne, polegające na przekształceniu się struktur własnościowych, zwiększeniu bezrobocia czy też rozwarstwieniu społecznym,
- czynniki prawne, związane w głównej mierze ze „słabością” prawa, które nie było dostosowane do panującej sytuacji społeczno-gospodarczej i nie pozwalało tym samym na wyposażenie organów ścigania w dostateczne narzędzia umożliwiające ściganie przestępczości,
- czynniki organizacyjne, polegające na przeobrażeniu strukturalnych organów państwowych oraz ich ograniczonych zasobów kadrowo-technicznych. Ponadto, związane z tymi elementami braki odpo-

³ J. Widacki, *Zamiast wstępu*, (w:) A. Marek, W. Pływaczewski (red.), *Kryminologiczne i prawne aspekty przestępczości zorganizowanej*, Szcztytno, 1992, s. 13.

⁴ B. Hołyst, *Bezpieczeństwo. Ogólne problemy badawcze*. Warszawa 2014, *passim*.

wiednich struktur organów ścigania, wszechobecna korupcja oraz brak koordynacji i współpracy między tymi organami, upadek prestiżu organów ścigania, brak środków finansowych na sądownictwo i Policję, mało efektywna działalność ww. organów oraz brak skoordynowanej międzynarodowej aktywności związanej ze zwalczaniem przestępczości,

- inne (m.in. polityczne, związane z rozwojem nowoczesnych technologii i technik)⁵.

Szczególną uwagę poświęcić należy czynnikowi społecznemu, związanemu m.in. z zacieraniem się granic pomiędzy działaniami zabronionymi a dozwolonymi, co w głównej mierze związane było z upadkiem wartości i autorytetów, jak również z wysokim poziomem przyzwolenia dla popełniania niektórych przestępstw, w tym przestępstw o charakterze narkotykowym. Młode pokolenie bowiem nie widziało nic złego w zażywaniu marihuany, wprost przeciwnie – zachowanie takie było postrzegane w pewnych grupach społecznych jako tzw. na czasie, a osoby niezażywające znajdowały się na marginesie poszczególnych grup koleżeńskich.

We wskazanym okresie przemian następowały także często bezrefleksyjne przyjmowanie i adaptacja wzorców zachodniego zachowania, co w głównej mierze związane było z tzw. otwarciem na świat, w tym na nowe trendy subkulturowe oraz kulturowe⁶.

Poza tym, co podkreśla T. Jemczura, „zainteresowanie i badanie problemów społecznych następowały zawsze w trakcie lub po zmianach społecznych, które miały charakter gwałtowny i powodowały wystąpienie dolegliwych i zagrażających porządkowi społecznemu problemów i zjawisk”⁷.

Szczególną uwagę zwrócić należy na rozwijający się po okresie przemian społeczno-gospodarczych w wyjątkowo dużym tempie problem narkomanii.

⁵ E. Pływaczewski (red.), *Przestępczość zorganizowana*, Warszawa 2011, s. 152–170.

⁶ M. Jędrzejko, *Patologie społeczne*, Pułtusk 2006, *passim*.

⁷ T. Jemczura, R. Morawski (red.), *Organizacje społeczne wobec problemów społecznych*, Racibórz 2011, s. 6 i n.

HANDEL NARKOTYKAMI. PRZEMYT

Polepszająca się gospodarka i bilans handlowy Polski, jak również dobrze rozwinięte sieci drogowe i kolejowe w znacznej mierze przyczyniły się do odgrywania przez nasz kraj roli państwa tranzytowego w przemyśle narkotyków.

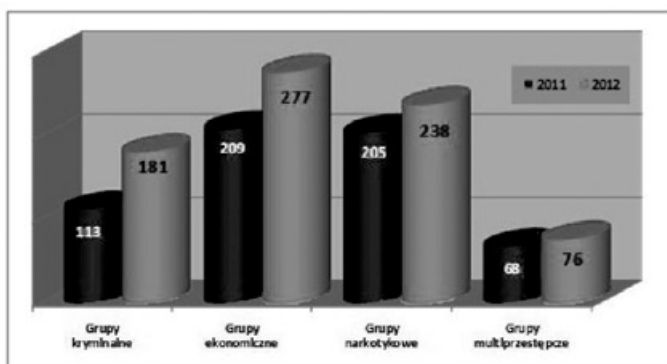
Z danych międzynarodowych, w tym z danych uzyskanych z Jednostki Strategicznej ds. Europy, Azji i Afryki (NTRE), jak również z Agencji ds. zwalczania Narkotyków, wynika, iż Polska jest głównym punktem tranzytowym przemytu konopi indyjskich z Maroka i Nigerii, a także heroiny oraz kokainy.

Heroina jest narkotykiem przemycanym głównie z Turcji i Afganistanu wzdłuż północnej odnogi trasy bałkańskiej w kierunku Europy Zachodniej. Jeżeli chodzi o kokainę, to ta z kolei wwożona jest w kontenerach nadawanych z Ameryki Południowej (głównie z Peru i Kolumbii), jak również z Wysp Karaibskich. Przykładem może być ujawnienie przez polskich celników w dniu 8 stycznia 2007 r. 120 kg kokainy o wartości ponad 16.8 mln dolarów w porcie morskim w Gdyni. Poza tym narkotyk ten wwożony jest przez indywidualne osoby, które jednorazowo mogą przewieźć nawet do 3 kg kokainy. Władze niemieckie podają, że obywatele polscy pracujący dla zorganizowanych grup przestępczych podróżują do Ameryki Południowej, udając turystów, a następnie wracają do kraju z przemycanymi narkotykami, które zazwyczaj ukrywane są w specjalnie przystosowanych butach, artykułach spożywczych, bądź są połykane w specjalnych woreczkach.

Poza tym Polska jest także punktem tranzytowym przemytu ecstazy, która jest przewożona z Holandii do państw bałtyckich oraz skandynawskich.

Przykładem potwierdzającym powyższe informacje mogą być dane dotyczące np. liczby grup przestępczych zajmujących się m.in. działalnością związaną z handlem narkotykami, ilości zabezpieczonych narkotyków w latach 2011, 2012 oraz 2015, jak również liczby zlikwidowanych laboratoriów oraz plantacji konopi indyjskich.

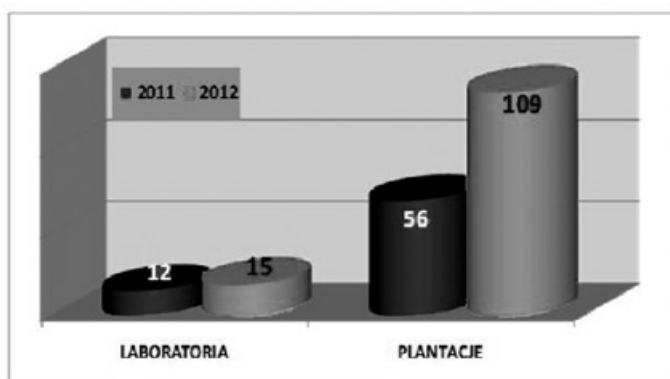
Wykres nr 1. Liczba grup przestępczych wg wybranych kategorii, pozostających w zainteresowaniu CBŚ KGP.

Źródło: dane własne CBŚ KGP.

Poniższy wykres ilustruje liczbę zlikwidowanych w latach 2011 oraz 2012 nielegalnych laboratoriów, w których wytwarzane były środki odurzające oraz substancje psychotropowe, jak również liczbę zlikwidowanych plantacji konopi. Na uwagę zasługuje fakt, iż od trzech lat Centralne Laboratorium Kryminalistyczne wspólnie z Biurem Służby Kryminalnej KGP w Centrum Szkolenia Policji w Legionowie organizują szkolenia z zakresu likwidacji nielegalnych laboratoriów narkotykowych.

Wykres nr 2. Liczba zlikwidowanych laboratoriów i plantacji konopi indyjskich przez CBŚ KGP w 2011 i 2012 r.

Źródło: dane własne CBŚ KGP.

Według najnowszych danych statystycznych Policji w 2015 roku w zainteresowaniu Policji pozostawało 190 grup o charakterze kryminalnym,

320 grup o charakterze ekonomicznym, 237 o charakterze narkotykowym oraz 65 grup określanych mianem multiprzestępczych⁸.

Tabela nr 1. Ilość zabezpieczonych narkotyków w sprawach prowadzonych przez CBŚ KGP na przestrzeni lat 2005–2015.

Rodzaj	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2015
amfetamina	308,6 kg	171,2 kg	390,5 kg	355,6 kg	384,6 kg	518,1 kg	351,83 kg
marihuana	201,4 kg	91 kg	320,6 kg	459,8 kg	860,2 kg	1324,2 kg	527,2 kg
haszysz	72,5 kg	9,8 kg	28,4 kg	114,2 kg	16,8 kg	85,4 kg	484,3 kg
heroina	41,13 kg	76,3 kg	123,6 kg	78,6 kg	23 kg	24,6 kg	1,9 kg
kokaina	12,8 kg	1104 kg	154,2 kg	27,6 kg	116,2 kg	110,9 kg	23,7 kg
LSD	2 157 szt.	219 szt.	322 szt.	321 szt.	375 szt.	803 szt.	10 szt.
ecstasy	487 001 szt.	65 315 szt.	ok. 598 000 szt.	ponad 609 000 szt.	204 031 szt.	269 298 szt.	50.659 szt.
laboratoria	20	12	14	15	8	13	14

Źródło: dane własne CBŚ KGP.

W ramach zwalczania zorganizowanej przestępczości narkotykowej funkcjonariusze Centralnego Biura Śledczego Policji w 2015 roku zlikwidowali 14 laboratoriów narkotyków syntetycznych oraz 131 profesjonalnie zorganizowanych plantacji konopi indyjskich. W sumie w okresie sprawozdawczym CBŚP zabezpieczyło ponad 1 389 kg narkotyków, w tym przekazało do prowadzenia innym jednostkom Policji sprawy, w których zabezpieczono łącznie ponad 229 kg narkotyków⁹.

Powyżej zaprezentowane dane w sposób jednoznaczny świadczą o dużej skali problemu, z jaką przyszło się borykać organom ścigania zarówno w Polsce, jak też za granicą.

NARKOTYKI A MŁODE POKOLENIE

W 2011 roku ze środków Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii oraz Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zrealizowane zostały badania ankietowe, dotyczące używania alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną.

Z uzyskanych danych wynika, iż wśród uczniów klas młodszych na pierwszym miejscu pod względem rozpowszechnienia eksperymentowania znajdują się marihuana i haszysz (24,3%) a na drugim leki uspokajające i nasenne bez przepisu lekarza (15,5%). Wśród uczniów klas starszych

⁸ www.cbsp.policja.pl (dostęp – 29.07.2016).

⁹ Ibidem.

na pierwszym miejscu również znajdują się marihuana i haszysz (37,3%). Leki uspokajające i nasenne przyjmowane bez zalecenia lekarza także ulokowały się na drugim miejscu (16,8%). Wśród gimnazjalistów na trzecim miejscu znalazły się substancje wziewne (8,7%), a na czwartym amfetamina (4,6%). W starszej grupie wiekowej na trzecim miejscu znajduje się amfetamina 8,3%, a na czwartym substancje wziewne (5,6%). Wśród gimnazjalistów co najmniej trzyprocentowe rozpowszechnienie osiągnęły jeszcze ecstasy (3,0%), grzyby halucynogenne (3,1%) oraz LSD lub inne halucynogeny (3,1%). Wśród starszych uczniów analogiczna lista środków, których używali kiedykolwiek w życiu jest szersza i obejmuje obok ecstasy (5,0%) także LSD (3,9%), kokainę (3,9%), grzyby halucynogenne (3,5%) i sterydy anaboliczne (3,2%). W przypadku większości substancji wyższe rozpowszechnienie eksperymentowania odnotować trzeba wśród starszej młodzieży niż w młodszej grupie. Tylko do doświadczeń z substancjami wziewnymi częściej przyznaje się młodzież ze szkół gimnazjalnych¹⁰.

Na podstawie przeprowadzonych badań wyodrębniono dwa rodzaje uwarunkowań, które mogą zwiększyć ryzyko uzależnienia od narkotyków przez młodzież. Są to:

1. Uwarunkowania osobowościowe, do których zaliczamy:
 - brak stabilności emocjonalnej,
 - występujące w dzieciństwie lęk oraz poczucie krzywdy,
 - poczucie zagrożenia związane z brakiem silnego wzorca ojca i matki,
 - brak zdolności do wysiłku i zdolności do rozwiązywania problemów,
 - niski poziom tolerancji na frustracje,
 - niski poziom własnej wartości,
 - potrzeba przebywania w grupie,
 - kierowanie się w życiu zasadą przyjemności.
2. Uwarunkowania środowiskowe, związane z:
 - niepełną lub rozbitą rodziną,
 - konfliktami rodzinnymi,
 - brakiem więzi w rodzinie,
 - brakiem kontaktów z rodzicami, którzy pracują poza domem,

¹⁰ J. Sierosławski, *Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną*. Raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2011 r. Warszawa 2011, passim.

- wysoką tolerancją rodzinną związaną z paleniem papierosów i spożywaniem alkoholu,
- łatwym dostępem do narkotyków, alkoholu, leków i innych środków,
- naturalną ciekawością młodych ludzi¹¹.

Opisane wyżej uwarunkowania i zależności skutkują bezpośrednio możliwością popełnienia przez młode pokolenie czynów zabronionych. Poniższa tabela obrazuje liczbę podejrzanych, w tym podejrzanych nieletnich, którym postawione zostały zarzuty na podstawie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

Tabela nr 2. Liczba przestępstw z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii 1999 – 2011.

Lata	Liczba postępowań wszczętych	Liczba podejrzanych
2014	28 894	28 460
2013	25 065	28 359
2012	23 025	29 340
2011	22 940	29 146
2010	20 832	26 865
2009	20 260	26 204
2008	19 340	25 971
2007	19 056	27 936
2006	20 772	28 634
2005	18 194	28 170
2004	16 519	22 969
2003	12 968	16 914
2002	10 339	13 461
2001	8 237	9 952
2000	5 592	6 639
1999	4 225	104 777

Źródło: dane statystyczne KGP.

Z danych statystycznych Policji wynika, że wzrósł odsetek przestępstw narkotykowych popełnionych w szkołach podstawowych i w gimnazjach. W 2010 roku stanowiły one 2% ogółu przestępstw popełnionych w szkołach, natomiast w 2012 roku odsetek wzrósł do 3,2%¹².

¹¹ J. Kaleta, E. Mizera-Skrzyńska, *Poradnik dla nauczycieli. Zasady postępowania z dziećmi i młodzieżą*, Katowice 2005, s. 9 i n.

¹² www.policja.pl (dostęp – 30.07.2016).

Przykładowe fotografie środków odurzających i substancji psychotropowych.

Zdjęcie nr 1 – tabletki ecstasy

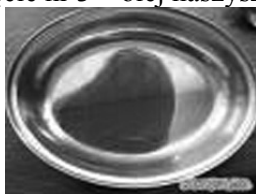
Źródło: www.cannabisnews.pl

Zdjęcie nr 2 – kokaina

Źródło: www.cannabisnews.pl

Zdjęcie nr 3 – olej haszyszowy

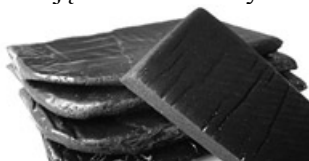
Źródło: www.cannabisnews.pl

Zdjęcie nr 4 – krzaki marihuany

Źródło: www.cannabisnews.pl

Zdjęcie nr 5 – haszysz

Źródło: www.cannabisnews.pl (dostęp – 29.09.2016)

Dla porównania z danymi dotyczącymi przestępczości o charakterze narkotykowym warto przedstawić dane dotyczące zarówno liczby ujawnionych przez policję nietrzeźwych osób do 18 roku życia, jak również liczbę osób do 18 roku życia, które zostały odwiezione przez Policję do izb wytrzeźwień. Zamieszczone zestawienie statystyczne ilustruje skalę problemu. Należy jednak zaznaczyć, iż niezrozumiałe wydaje się zaniechanie prowadzenia poniższych statystyk po 2012 r.¹³

¹³ Ibidem.

Tabela nr 3. Liczba ujawnionych przez policję nietrzeźwych osób do 18 r. życia oraz liczba osób do 18 roku życia, które zostały odwiezione przez Policję do izb wytrzeźwień

Rok	Liczba ujawnionych przez Policję nietrzeźwych osób do 18 roku życia	Liczba osób do 18 roku życia dowiezionych przez Policję do izb wytrzeźwień (ogółem)	Chłopcy	Dziewczęta
2012	14 645	b.d.	b.d.	b.d.
2011	15 285	b.d.	b.d.	b.d.
2010	15 034	b.d.	b.d.	b.d.
2009	19 252	1 734	1 527	207
2008	24 099	2 396	2 135	261
2007	23 747	2 682	2 381	301
2006	20 758	3 372	3 004	368
2005	16 331	2 777	2 511	266
2004	14 507	2 658	2 115	243
2003	10 880	3 413	3 126	287
2002	8 796	3 778	3 475	303
2001	9 871	4 382	4 023	359
2000	10 763	7 533	6 994	539

Źródło: dane statystyczne KGP.

Celowe wydaje się zasygnalizowanie podstawowych danych dotyczących miejsca popełnienia przestępstw związanych z przestępczością narkotykową.

Miejscem popełnienia tych przestępstw najczęściej jest ulica – prawie 43% przypadków, ale zdarzają się one również w tak nietypowych miejscach, jak:

- dom opieki społecznej – 23,
- budynek administracji publicznej – 19,
- budynek wymiaru sprawiedliwości – 10,
- bank – 7,
- muzeum, galeria sztuki – 5,
- szpital, sanatorium – 34,
- przychodnia lekarska – 18,
- cmentarz – 54,
- kościół, kaplica – 8.

PODSUMOWANIE I WNIOSKI

Postęp, jaki osiągnęła współczesna cywilizacja, spowodował także rozwój licznych zagrożeń społecznych. Przykładem takich zagrożeń

są masowo rozwijające się zjawiska społeczne, takie jak: alkoholizm, narkomania, uzależnienie od leków, Internetu, hazard i in. Z całą pewnością zagrożenia te pociągają za sobą kolejne tendencje, polegające m.in. na wzroście przestępczości, wzroście liczby samobójstw, które z kolei prowadzą do pełnej lub częściowej degradacji jednostek dotkniętych tego typu uzależnieniami.

Według raportu Narodów Zjednoczonych międzynarodowy biznes narkotykowy osiągnął obroty rzędu 400 miliardów dolarów rocznie, co stanowi około 8% całości światowych obrotów handlowych. Z kolei wg innych danych tej organizacji ustalono, że już pod koniec lat 90. narkotyki zażywało 200 milionów ludzi na świecie, w tym marihuanę – 140 milionów, kokainę – 14 milionów, natomiast heroinę – 8 milionów osób.

Dane te są o tyle przerażające, iż bezpośrednio wraz ze wzrostem spożycia środków odurzających lub substancji psychotropowych rośnie liczba popełnianych przestępstw. Przykładem mogą być dane, na podstawie których ustalono, że 47% wszystkich zabójstw popełnianych na terenie USA ma związek z narkotykami, poza tym blisko 60% amerykańców miało bezpośredni kontakt z kannabis (konopiami indyjskimi). Nie bez znaczenia pozostaje także sposób zarówno „patrzenia” na społeczne konsekwencje uzależnienia od narkotyków, jak i przyjęcie optymalnej strategii antynarkotykowej¹⁴.

Dane te wskazują na potrzebę podjęcia natychmiastowych działań związanych głównie z zapobieganiem lub chociażby próbą minimalizowania tego procederu, jak również w dalszej kolejności z tzw. prewencją szczególną, która winna być skierowana do osób już uzależnionych. Z pola widzenia nie można tracić także zarówno roli instytucji państwowych, jak i organizacji pozarządowych.

Mimo że na podstawie raportu o stanie bezpieczeństwa w Polsce, przygotowanego w 2013 roku ustalono, że aż 66% badanych uznało nasz kraj za bezpieczny, to wskaźnik ten z całą pewnością w chwili obecnej radykalnie się zmniejszył. Podobnie jak wskaźnik dotyczący możliwości uniknięcia stania się ofiarą przestępstwa (w 2012 roku

¹⁴ B. Szukalski, *Narkotyki. Kompendium wiedzy o środkach uzależniających*. Warszawa 2005; B. Szukalski, *Uzależnienie od narkotyków. Podręcznik dla terapeutów*, Warszawa 2010, s. 1–12; G. Świątkiewicz, *Uzależnienia od narkotyków – kontekst społeczny*, (w:) P. Jabłoński, B. Bukowska, J. Czabała (red.) *Uzależnienie od narkotyków. Podręcznik dla terapeutów*, Warszawa 2010, s. 26.

39% respondentów wyraziło pogląd o możliwości stania się ofiarą przestępstwa)¹⁵.

Jeżeli chodzi o tendencje związane z przestępczością o charakterze narkotykowym, to w ciągu ostatnich lat nie uległy one zmianie i kształtują się na poziomie średniej europejskiej. Jednakże zaobserwowano znaczny wzrost zażywania tzw. dopalaczy, których cena jest konkurencyjna w porównaniu z innymi środkami odurzającymi i substancjami psychotropowymi. Największy odsetek postępowań karnych prowadzonych w sprawach związanych z narkotykami stanowi podejrzenie o posiadanie środków odurzających (67% w 2011 r. oraz 2012 r.)¹⁶.

Wśród instytucji państwowych zajmujących się głównie kwestiami związanymi zarówno z prewencją ogólną, jak i szczególną jest także Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii.

Zasadniczym celem działania Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii jest wdrażanie i koordynowanie krajowej polityki przeciwdziałania narkomanii, ukierunkowanej na ograniczanie używania środków odurzających i substancji psychotropowych.

Dodatkowo do zadań Biura należy m.in:

1. Opracowywanie projektu Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii oraz koordynowanie i monitorowanie jego wykonania, przy współpracy z innymi podmiotami właściwymi do podejmowania działań wynikających z tego programu.
2. Opracowywanie i przekazywanie ministrowi właściwemu do spraw zdrowia raportu z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.
3. Wykonywanie zadań w zakresie przeciwdziałania narkomanii, polegających na powierzaniu i wspieraniu wykonywania zadań publicznych, wraz z udzielaniem dotacji na finansowanie ich realizacji na podstawie pełnomocnictwa ministra właściwego do spraw zdrowia.
4. Inicjowanie działań zmierzających do ograniczania używania środków odurzających, substancji psychotropowych i środków zastępczych.

¹⁵ Raport o stanie bezpieczeństwa w Polsce w 2012 r, Warszawa 2013, passim.

¹⁶ Ibidem.

5. Inicjowanie, wspieranie i prowadzenie analiz oraz badań naukowych nad problematyką narkomanii, w tym sporządzanie oceny epidemiologicznej zagrożeń narkomanią.
6. Inicjowanie prac nad nowymi rozwiązaniami legislacyjnymi służącymi przeciwdziałaniu narkomani.

Pomimo wyjątkowo dużego zaangażowania zarówno organów ścigania, jak i instytucji pozarządowych problem przestępczości narkotykowej narasta, tym bardziej iż oficjalne statystyki nie są w stanie pokazać rzeczywistego problemu w tej sferze przestępczej aktywności.

Wydaje się, że wyższy w chwili obecnej poziom uświadomienia społeczeństwa dotyczący zagrożeń płynących z zażywania środków odurzających lub substancji psychotropowych powinien sprzyjać działaniom o charakterze prewencyjnym. Niestety, pomimo szeroko zakrojonych akcji uświadamiających związanych z narkomanią dostrzegamy wyjątkowo niebezpieczną tendencję do minimalizowania czy wręcz bagatelizowania problemu zażywania tzw. miękkich narkotyków.

BIBLIOGRAFIA

1. Kulma R., *Statystyczny obraz przestępczości porachunkowej*, (w:) Kulicki M., Pływaczewski W., Zajdler K. (red), *Przestępczość porachunkowa jako przejaw przestępczości zorganizowanej*, Szczytno, 2000
2. Prusak F. (red), *Przestępczość w Polsce w latach 90, konferencja naukowa*, Warszawa, 2002.
3. Widacki J., *Zamiast wstępu*, (w:) Marek A., Pływaczewski W. (red), *Kryminologiczne i prawne aspekty przestępczości zorganizowanej*, Szczytno, 1992.
4. Hołyst B., *Bezpieczeństwo. Ogólne problemy badawcze*. Warszawa 2014.
5. Pływaczewski E. (red.), *Przestępczość zorganizowana*, Warszawa, 2011.
6. Jędrzejko M., *Patologie społeczne*, Pułtusk 2006.
7. Jemczura T., R. Morawski (red.), *Organizacje społeczne wobec problemów społecznych*, Racibórz 2011.
8. Sierosławski J., *Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną*. Raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2011 r. Warszawa 2011.
9. Kaleta J., Mizera-Skrzyńska E., *Poradnik dla nauczycieli. Zasady postępowania z dziećmi i młodzieżą*, Katowice 2005.
10. Szukalski B., *Narkotyki. Kompendium wiedzy o środkach uzależniających*. Warszawa 2005.
11. Szukalski B., *Uzależnienie od narkotyków. Podręcznik dla terapeutów*, Warszawa 2010.
12. Raport o stanie bezpieczeństwa w Polsce w 2012 r, Warszawa 2013.

STRONY INTERNETOWE

1. www.cbasp.policja.pl (dostęp – 29.07.2016).
2. ww.policja.pl (dostęp – 30.07.2016).

SŁOWNIK SLANGU NARKOTYKOWEGO

A

absta: stan związany z odstawieniem narkotyku

acid: zobacz LSD

Adam: nazwa własna tabletek ekstazy

afgan: zobacz haszysz

Aligator: nazwa własna tabletek ekstazy

amfa: amfetamina

Asterix: nazwa własna bibulek z kolorowym nadrukiem, zawierającym LSD

B

bacior: skręt z marihuaną

bakać: palić marihuanę

bakanie, baku, bak, bakulatura: zobacz marihuana

bajzel: miejsce handlu narkotykami

baluny: grzyby halucynogenne

bat: skręt z marihuaną; także żyła

Batman: nazwa własna tabletek ekstazy

be: amfetamina (od nazwy benzydryna)

beton: osoba nadużywająca narkotyków, mająca trudności w kontaktach z otoczeniem

biała dama: kokaina

białe, białe szaleństwo: amfetamina

blant: skręt z marihuaną

bleta: ekstazy

brać: zażywać narkotyki

brown sugar, brąz, brań: odmiana heroiny

brańniarz: palacz heroiny

buchać: odurzać się środkami wziewnymi

budzio: środki wziewne

burchać: palić marihuanę

być sfilmowanym: mieć omamy, halucynacje

być w ciągu: nałogowo zażywać narkotyki

C, Ć

Charlie: kokaina

cent: porcja narkotyku (1 cm³), kokainy lub heroiny

crack: krystaliczna forma kokainy

czady: narkotyki

czekoladka: haszysz

cyknąć: zażyć dożylnie narkotyki

épa, épun: narkoman

épać: zażywać narkotyki

D

dać sobie po kablach: zażywać dożylnie narkotyki
dać sobie w nocha: zażywać narkotyki przez nos; odurzać się
dawać w kanał: zażywać dożylnie narkotyki
deka: zobacz sterydy
diler: handlarz narkotykami
dmuchać: odurzać się środkami wziewnymi
dopina: środki dopingujące; anaboliki
dorota, dorotka: zobacz benzodiazepiny
dół: końcowa faza działania narkotyku
dragi = drugs; narkotyki ogólnie
Drops: nazwa własna tabletek ecstasy
dropsy: tabletki ecstasy
działka: porcja narkotyku
dżamba: marihuana
dżoint: marihuana
dżuma: marihuana

E

efki: benzodiazepiny
ejsid = acid; LSD
erki; benzodiazepiny
eska: ecstasy
Eva: nazwa własna tabletek ecstasy

F

faza, fazka: m.in. złudna, iluzoryczna ulga po zażyciu środków odurzających; także upojenie alkoholowe lub po prostu optymizm, entuzjazm, pogoda ducha
feta: amfetamina
frykać: zażywać środki odurzające, które działają w interakcji ze śluzówką
fufu: amfetamina

G

galaretka: crack, krystaliczna forma kokainy
gadżety: tabletki ecstasy
gandzia: marihuana
gibon, gibsztyl: skręt (papieros) z marihuaną
giet, giecik: porcja marihuany; skręt
głód (być na głodzie): stan związany z odstawieniem narkotyku
głupawka: stan wywołany nadmiernym spożyciem używek, podczas którego człowiek ulega niekontrolowanym odruchom
gram: porcja narkotyku; także kokaina
grass: marihuana
grubas: skręt z marihuaną
gruda, grudka: porcja haszyszu
grzać: zażywać narkotyki, odurzać się; także: upijać się
grzejnik: narkoman
grzybki: grzyby halucynogenne

H

hasz: haszysz
halo, halun: halucynacje; omamy
helenia: heroina
hera, hercia: zobacz heroina
Herz: nazwa własna tabletek ecstasy
hit: mocne zaciągnięcie się marihuaną
hoffman: LSD (od dr. Hoffmana, wynalazcy LSD)
huana: marihuana
huknąć: zażyć dożylnie narkotyk

J

jajko: 5 gramów marihuany
jarać: palić tytoń lub marihuaną
jazda: m.in. pozytywne, a zarazem złudne doznania, występujące po przyjęciu narkotyków

K

kamyczek: LSD
karton: LSD
kierać: odurzać się środkami wziewnymi
kisielek: crack, krystaliczna forma kokainy
kleić się: odurzać się środkami wziewnymi
klejarz: osoba zażywająca środki wziewne
kloc: haszysz
koka: kokaina
koks: kokaina lub sterydy
kolumbijka: marihuana
kompot: tzw. polska heroina
kop: stan po zażyciu narkotyku
kor: dobrze zbita lufka marihuany
kostka: haszysz
krak = crack, krystaliczna forma kokainy
krążek: ecstasy
kreska: porcja kokainy lub amfetaminy
kryształek: LSD

L, Ł

linia: porcja kokainy lub amfetaminy
listek: LSD
lolek: skręt z marihuaną
Love: nazwa własna tabletek ecstasy
łapać paranoję (flesze, haluny): zaburzenia psychiczne po zażyciu narkotyków
łidnek = weednek: weekend, w którym ktoś skonsumował lub skonsumuje dużo marihuany

M

marycha, maryśka: marihuana
materiał: ogólnie narkotyki
metka, mietek: sterydy

mieć film: mieć halucynacje, omamy

Mitsubishi: nazwa własna tabletek ecstasy

N

na bani: pod wpływem alkoholu lub narkotyków

naczesany: odurzony narkotykami

nałukany: odurzony narkotykami

nałęczony: odurzony narkotykami a. pijany

nałukany: odurzony narkotykami a. pijany

narciarz: osoba zażywająca amfetaminę

narkus: ogólnie narkoman

nary: ogólnie narkotyki

nastuk: impreza z dużymi ilościami alkoholu i/lub marihuany; upojenie alkoholowe; odurzenie, euforia po przyjęciu narkotyków

nastukany: odurzony narkotykami a. pijany

O

odkurzać: odurzać się; zażywać narkotyki przez nos

odjazd, odlot: stan po zażyciu narkotyku

omen, omka: sterydy

P

5G: 5 gramów marihuany

Palto: marihuana

papier, papierek: LSD

paszczak: zwykła lufka z kiosku do palenia marihuany

paździoch: amfetamina

persil: amfetamina

pestki: benzodiazepiny

petarda: upojenie alkoholowe; odurzenie, euforia po przyjęciu narkotyków

piguły, pigsy (pixy): tabletki ecstasy

piguły: benzodiazepiny

plastelina: haszysz

poczwówka: LSD

podróż: stan po zażyciu LSD

pojara: papieros z tytoniem lub marihuaną

porcja: kokaina

prima: sterydy

proch, proszek: amfetamina

pronto: amfetamina

proszek: heroina

przydmuchać: odurzać się środkami wziewnymi

przyhajcować: zażyć narkotyk

psyfki: zobacz grzyby halucynogenne

psylocyby, psyłki: grzyby halucynogenne

pudrować nosek: zażywać narkotyki przez nos

pukać: zażywać dożylnie narkotyki

pykiel: marihuana

R

rolki: benzodiazepiny

rozpuchol: środki wziewne

S, Ś

samosieja: marihuana

sanatorium: instalacja służąca do palenia marihuany, zwana też „haszbar”, „stół”
a. „ława”

szesany: odurzony narkotykami a. pijany

sensimila: kwiat konopi indyjskiej bez nasion lub po prostu marihuana

setka: porcja amfetaminy (100 mg)

sfilmować się: mieć halucynacje, omamy

siupa: amfetamina

siuu: marihuana, skrót od siuwar/siuwax, pisownia przez dwa „u”

skopcić się: odurzyć się marihuaną

skręt: marihuana

skun: niezwykle mocna odmiana konopi uprawiana w specjalnych warunkach, marihuana

skuty: odurzony narkotykami a. pijany

smażyć: opalać lufkę; też: palić marihuanę

snifować: wciągać do nosa (amfetaminę, kokainę)

Snowball: nazwa własna tabletek ecstasy

solwent: środki wziewne

Sonne: nazwa własna tabletek ecstasy

spalony: odurzony marihuaną

speed, spid: amfetamina

strzaskany: odurzony marihuaną

Superman: nazwa własna tabletek ecstasy

szmata: amfetamina

sztryms: czysta amfetamina

szuwas, szuwaksik: zobacz marihuana

szuwar: marihuana

ściągnąć bucha: palić marihuanę

ściągnąć kreskę: zażywać narkotyki przez nos; odurzać się

ścierwo: amfetamina

ścieżka: porcja kokainy lub amfetaminy

śmiechawa: stan po zażyciu narkotyku

śnieg: kokaina lub amfetamina

T

tejs: LSD

etext: osoba gustująca w amfetaminie/extasy (względnie innych używkach), miłośnik
muzyki techno

temaciwo: skręt z marihuaną

teściu: sterydy

tłusćcioch: skręt z marihuaną

towar: ogólnie narkotyki

trawa: marihuana

trawiarz: palacz marihuany

trip: stan po zażyciu LSD

trzebanie: stan po zażyciu narkotyku

tyki: ogólnie narkotyki

U

UFO: nazwa własna tabletek ecstasy

upalony: odurzony marihuaną

V

Vogel: nazwa własna tabletek ecstasy

VW: nazwa własna tabletek ecstasy

W

waclaw biały: amfetamina

walić w baty a. po batkach: zażywać dożylnie narkotyk

wanna: sposób palenia marihuany za pomocą wanny i plastikowej butelki z odciętym dnem

wąsy: to samo, co dżointy; zobacz marihuana

weednek: weekend, w którym ktoś skonsumował a. skonsumuje dużo marihuany; pochodzi od słów: weed (ang. 'zioło') + weekend; czyta się „lidnek”

węgorz: amfetamina

wino: sterydy

witamina A: amfetamina

witamina C: kokaina

wład, Władek: amfetamina

wjechać: zażyć dożylnie narkotyk

wodna fajka: shisha, służy do palenia marihuany

wujek Władek: amfetamina

wytrzepany: odurzony narkotykami

Z

zachmurzyć się: zapalić papierosa lub skręta z marihuaną

zagibastować: zapalić papierosa lub skręta z marihuaną

zasnifować: wciągnąć do nosa (amfetaminę, kokainę)

zbakany: odurzony marihuaną

zbombiony: pijany lub odurzony

zejście: końcowe stadium spożycia środków odurzających/alkoholu

zeżryść: amfetamina

zgon: stan występujący po nadużyciu używek

ziele, zielsko, zielak, zioło: marihuana

zielarz: palacz marihuany

ziomki: benzodiazepiny

zjarany: odurzony marihuaną; także opalony

zjazd: końcowa faza działania narkotyku

zmulony: odurzony narkotykami

zwał: końcowe stadium spożycia środków odurzających/alkoholu; także złe samopoczucie

Źródła haseł w słowniczku:

- opracowanie Grzegorza Wodowskiego
- Szukaj porozumienia ze swoim dzieckiem – broszura informacyjna Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii
- słownik współczesnej gwary młodzieżowej vasisdas.tk – świeże słowa
- serwis Miejski Słownik Słangu i mowy potocznej

STRESZCZENIE

Grzegorz OCIECZEK

PRZYCZYNY ROZWOJU PRZESTĘPCZOŚCI W POLSCE Z UWZGLĘDNIENIEM PRZESTĘPCZOŚCI O CHARAKTERZE NARKOTYKOWYM

Słowa kluczowe: Przestępczość narkotykowa, przestępczość zorganizowana, narkotyki

Artykuł poświęcono kwestiom związanym z przyczynami rozwoju przestępczości zorganizowanej w Polsce, ze szczególnym uwzględnieniem przestępczości o charakterze narkotykowym. Dodatkowo zaprezentowano zagadnienia dotyczące przestępczości narkotykowej wśród młodego pokolenia Polaków. Uwzględniono także najnowsze dane statystyczne związane m.in. z liczbą postępowań dotyczących przestępczości narkotykowej, ilością zabezpieczonych narkotyków, jak również liczbą podejrzanych. Autor zaprezentował także wnioski związane z potrzebą podjęcia działań zarówno ze strony instytucji państwowych, jak też instytucji pozarządowych w zakresie zwalczania tego rodzaju przestępczości.

SUMMARY

Grzegorz OCIECZEK

THE REASONS OF ORGANIZED CRIME DEVELOPMENT IN POLAND WITH A PARTICULAR FOCUS ON DRUG CRIMES

Keywords: Drug crimes, organized crimes, drugs

The article concerns issues related to the reasons of organized crime development in Poland with a particular focus on drug crimes. Moreover, narcotic crimes committed by young Poles have been presented. The latest statistics connected with the number of proceedings, the amount of secured drugs as well as the number of suspects have also been included. Additionally, Author has presented the conclusions on the need to undertake activities both by public and non-governmental institutions within the scope of combating this type of crime.

NOTA O AUTORZE

Dr Grzegorz Ociecek – absolwent Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, doktor nauk prawnych Uniwersytetu Śląskiego. W 1994 r. podjął pracę w prokuraturze, gdzie zatrudniony był m.in. w Wydziałach ds. Przestępczości Zorganizowanej Prokuratury Okręgowej w Katowicach oraz Prokuratury Apelacyjnej w Katowicach. W latach 2004–2005 pełnił funkcję zastępcy szefa Prokuratury Rejonowej Katowice Centrum-Zachód, a następnie Szefa ww. Prokuratury. Od 2006 do 2007 r. zatrudniony był w Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego jako Dyrektor Departamentu Postępowań Karnych, a następnie Zastępca Szefa. Od 2007 r. pełnił funkcję prokuratora Naczelnej Prokuratury Wojskowej w Warszawie w pionie ds. zwalczania przestępczości zorganizowanej, a następnie w Prokuraturze Krajowej. Obecnie Zastępca Szefa CBA.